

J E L E N K Ö R.

70. szám

Pest, szombat. September 1sőjén.

1832.

Foglalat: kinevezések. (Bécsben sz. István király ünnepe. B. Jankovichék m. museumbeli ajándéki. Anglia (6. Ischazi ülések. Wellington berzengése gr. Grey válaszának kivonatával a' portugáli ügyben. A' kir. berekesztő beszéd veleje a' Courier, Times 's M. Chronicle jegyzetivel. Washingtoni hírek 's t. e. f.). Franciaország (Dupin. Talleyrand. Amnecia Bignon német szövetsége. Durham pétervári fogadtatása 's t.). Németország (a' rendek gyűlése több tartományban). Északamerika (a' bank patense 's állapítja. Indusok dulongása Mississippi vidékén 's t.). Görögország. Portugália (d. Pedro határozata kivonatban 's t.). Elegyhírek. Legujabb. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Fels. királyunk Hammer József udv. tanácsos és tolnácsnak (ki egyszersmind a' magyar tudós Társaság tagja) az orosz császártól nyert sz. Anna rend gyémántos keresztét, mint szinte a' francia királytól ajándékozott becsületrendét is elfogadnia 's viselnie kegyelmesen megengedé.

Pannonhegyi főapát mélt. és főtiszt. Kovács Tamás ur nagytiszt. 's tudom. Guzmics Izidór professor urat, a' szents. Theologia Doctorát 's a' m. t. Társaság nyelvtudomány-osztályi rendestagját kiadott munkáji és szerzetbeli érdemeire nézve apos. Királyunk jóváhagyatából Bakonybéli nagytiszt. Weckerle Godefríd győri főgymnasiumbeli Igazgató urat pedig Dömölki apáttá nevezé ki.

Bécsben aug. 26ikán üllötték nagy díszű 's minden rendű honfi véreink dicsőült 1ső István apostol-királyunk évszaki ünnepét a' kapuczinus atyák templomában, mint illett. fényes szertartással, hol is nemzeti pompában jelent meg a' két testvér Ország kir. udv. Kancellariája, számos ottani Méltóságosokkal 's egyéb ott kebeledző honszülöttink 's polgártársinkkal. — Főtisztel. Feltinger István győri kanonok tarta velős egyházi beszédet nemzetünk ajkán a' szent fejdelem tiszteletére 's valóban tiz girát nyert 's nyereze szivereható magyar nyelve girájával; mélt. Haulik György pristinaí vál. püspök 's m. kir. udv. tanácsos és referendár ur pedig nagy misét a' presbyteriumi 's pázmánfele n. papfiatalság segéd egyházi szolgálatja mellett.

Ugyan 26ikán a' Lécsi görög 's oláh közönség Ó Felsege ifjabb királyunk életvész-büli szerencsés menekedteért tarta tulajdon egyházában fényes „Te Deumot.“

A' pesti magyar nemzeti museum ezeket közlé a' b. német ujság által: Jeszeniczei báró Jankovich Szaniszló, négy esztendeig volt francia kamarai követ Meurthe-departement részéről, meglátogató e' nyáron magyarországi törzsökös atyafiait (6se hazánk kebléből a' 18 század elején Franciaországba bujdosott több rendű költözteinkkel szakadt ki); 's nemzeti museumunkat ez úttal következő ritka ajándékkal gazdagítja: t. i. egy tallér nagyságu ezüst emlék énnzel, mellynek arczfelén 18ik Lajos melyképe látszó illy értelmű francia felirással: 18 Lajos Franciaország és Navarra királya; hátfelén pedig egy tölgykoszoru, mellyet a' francia korona tetéz 's fölötté illy felírás: éljen a' király! alant: a' következő kamarája; 's közepett pedig ez vésve: Jeszeniczei Jankovich báró a' meurthei megye fővete; 's egészen alant: 1824. — Továbbá a' Széchenyi-országos könyvtárnak. 1). 1ső Szaniszló lengyel király eredeti levelét Sardy titoknokához. 2). III. Auguszt lengyel király két eredeti levelét 1ső Szaniszló királyhoz. 3). Fridrik Vilmos porosz királynak 's fiának a' nagy Fridriknek irományát ugyan az előbb említett Szaniszló királyhoz. 4). XV. Lajos francia királynak három, 's fiának a' dauphinnek két eredeti levelét szinte Szaniszlóhoz. 5). Végre Adelheid, Victorie, Sophie, Henriette, Marie, Josephine, Louise Elisabeth, és Louise Marie francia hercegasszonyok leveleiket Szaniszló királyhoz mint atyjok- 's illetőleg nagyatyjokhoz. Elszármazott földink nője (unoka gyermeke ama' 1791ben elhunyt híres Falconet István Móriez francia képfaragó 's írónak önművéte ágazatában) hasonlólag egy nagy becsű ezüst emlékpénzt ajándékozott Museumunknak, melly sulyában egy fonthoz közelit; 's arczlapján

nagy Péter orosz czár Pétervárott álló lovag-szobrának mása látszható e' felirással (oroszul): Nagy Péternek Katalin; hátlapján pedig Isó Katalin orosz czárné melyképe felírás nélkül; szélire pedig illy értelmű szavak vésve francziául: „a' pesti nemzeti Museumnak ajánlva Jeszeniczei Jankovich bárónétól, Falconet urnak a' szobor teremtőjének unokájától.“

A N G L I A.

A' felsőház utóbbi (aug. 13 és 14iki) üléseiben igen sok bill olvastatott fel másod v. harmad ízben, többi közt az irlandi tizedbill 's a' pártprocessiókat illető. Elfogadtatott a' hamisításokért szabott halálbüntetés eltörltetése is, kivétel esvén azokra nézve, kik végintézetek (testamentom), vagy statuspapirosok áltiratása körül tennének hamisítást.

A' felsőház legutolsó u. m. aug. 15iki ülésében a' kincstárt érdeklő egyik billnel hg Wellington alkalmat vön a' ministerium külpolitikáját támadni meg, azt hozván fel, hogy rendkívüli, névszerint had esetére nem gondoskodott elegendő költségről, pedig a' rendszer, mellyet a' ministerium különösen Portugália 's az ebben küzdő két testvér iránt követ, Angliát minden haszna 's talán a' ministerium szándéka ellen is háboruba keverendi. „Nem hagyhatom úgy mond szó nélkül a' mi azon tájakra küldött hajóseregünk állását, melly a' legnagyobb aggodalmat szüli mind azokban, kik az ország becsületét kedvelik 's igen jól érzik, hogy azon hajósereg ott igen kétséges neutralisságban, ha epen valóságos elleni helyzetben nem, áll. Kettős ezélja van ezen hajóseregnek, egyik a' britt alattvalók védelme, másik az avatkozás (spanyol részről t. i.) meggátlása. Ugy de máskor hasonló esetekben elegendő védelemnek tartatott, módot nyujtani a' britt alattvalóknak, elhagyni a' hadfenyegette tartományt, ha jónak véleik azt; ha pedig maradni akartak, tudatni velök, hogy a' törtenhető veszélyt vagy károsodást tulajdonítsák önmagoknak. De most a' hajósereg ott hagyatik, hogy azokat védelmezze, kik a' háborus országban benmaradnak. E' szerint most, ha valamelyik angol alattvaló a' fenálló hivataloktól

háromi rövidséget szenved, consulához folyamodik; ne tegyen, vagy ne eszközölhessen ez neki elégtételt: akkor mi könnyebb, mi természetesb, minthogy azt az admiral erőszakkal 's ellenségeskedéssel csikarja ki? Tekinthetni e tehát ezt másnak, mint a' portugáli kormány való ellenségének? Nincs é ennek szükségképen káros befolyása a' fenálló kormány hadi munkálatira? De még egy más pontra is akarom vezetni a' ház figyelmét. Egy angol nemes, ki előbb Portugáliában osztályos general (Brigadegeneral) volt (Lord Russell), küldetett most ugyanazon országba diplomatiai személyül: Mi lesz ott ezen tiszt foglalatossága? Kétségkívül egy hadi osztályt vezetni, mellyet majd reá bizandanak 's így némelly esetekben hadról vagy békéről végezni. Én meg vagyok egészen győződve, hogy e' gentleman igen jól 's a' legnagyobb méltalommal (discretioval) járand el a' reá bizottakban, és sem ő, sem az admiral minket haszontalan háboruba keverni nem fognak; de azt tartom, nem így kellene magát Angliának Portugália iránt háboru, 's kivált illy háboru, esetén viselni 's a' t.“ Gróf Grey legelőbb is az érdeklött finantz kérdés iránt ügyekezett a' házat megnyugtatni, miután a' Portugália iránt követett politikára térvén által, tagadá, hogy ebben a' mostani ministerium uj, 's az előbbiétől különböző rendszert követett volna. Maga a' herczeg (Wellington) egész ministersége alatt Portugália törvényes örökösének dona Mariát, don Miguelt pedig ugyanazon korona bitorlójának ismeré; 's ha hiba volt akkoron, míg angol seregek állának Portugáliában, megengedni hogy ezen utóbbinak bitorlása teljesedésre jusson: bizonynyal annál kevesebbé volt a' jelen ministeriumnak szabad meggátolni az expeditiót, melly ezen bitorlást mene feldönteni. Hogy don Pedro mindeddig igen csekély előhaladást tön, az való; de ezt nem tulajdoníthatni egyébnek, mint azon rettegésnek, mellyhez don Miguel vaspálczája alattvalóit szoktatá, 's melly ezeknek folyvást akadály, nyilván don Pedrohoz forradniok. Ha van, de facto van a' királynak (d. Miguelnek) elég ereje visszanyomni a' berohantakat, 's bár bitorlott királyszerkén

magát tovább is fentartania: úgy a' britt kormány viselete nem lehet kétséges, melly addig is Spanyolország távoltagekén kívül nem tesz egyebet 's a' legszorosb neutralisságot mind hajóseerege mind diplomatiái küldöttje által folyvást fentartatja. — E' vitatásnak további követkevése nem lett 's az érdeklött bill harmadszor olvastatott fel.

A' két ház ez idei ülései october 16ikaig halasztattak el (aug. 16ikán). A' bérekesztő beszédben, mellyet ez alkalommal Ó Felsége a' thronusról monda, ezek a' legfontosb helyek: „Minden kül hatalmasságtól folyvást a' legbarátibb nyilatkozásokat veszem. 's jóllehet még a' Hollandia és Belgium között olly régóta fenforgó kérdések végképi elhatároztatását az Uraknak nem jelenthetem, 's ámbar Portugáliában a' Bragança ház hercegei között, fájdalom! még folyvást tart a' vita: én még is bizodalommal várom azon belső egyetértésnél fogvást, melly közöttem 's frigyem között fen áll, a' közbéke fenmaradását. Uraim, alsóház! köszönöm az Uraknak a' pénzt, mellyet nekem az országos költségekre megadtanak, 's igen örülök, hogy a' jövedelem némi, elmellőzhetlen megcsökkenete mellett is, az év szükségét fedezni tudták a' nélkül, hogy népem 's a' status terheit legkevesebbé is szaporítanák. Lordim és Uraim! Ajánlom az Uraknak e' szünnapok alatt a' leggondosabb figyelmet a' nyilvános béke 's törvénytisztelet fentartatására grófságokban. Reményilem teljes bizakodással, hogy azon jókat, mellyekkel alattvalóim szabadlelkü alkotmányunk védelme alatt élhetnek, ugyanők megismérni 's méltányolni, akár melly igazságos panasznak orvoslatát csak törvényes uton keresni, ellenben minden rend- 's törvényetlen lépést ellenzeni 's így a' belső béke és rend állandó fenmaradása által bebizonyítani fogják, hogy az általam megerősített (sanctionált) rendszabások, (értetik kiváltképen a' reform) az országos bátorság előmozdítására 's népem megeléglése 's jólétére nézve nem voltak fogamatlanok.“ —

A' fenebb közlött királyi thronbeszédre a' következő megjegyzéseket teszik az angol újságok. *Courier*: Az egyetlen pont, melly

miatt az europai béke megzavarodásától lehetne tartani, a' még mindig ellenséges helyzet Belgium és Hgllandia között. Minthogy azonban, mint tudva van, a' thronbeszéd — a' „lucus a non lucendo“ példajaként — úgy készülnek, hogy a' mit mondanak kevés, a' mit értetnek semmi, csudálni ugyan nem, de fájlalni igen is lehet, hogy ezen viszálykodások közeledő megoldatását sem lehetett reménylteni. — *Times*: Az utolsó thronbeszéd egyik a' legsoványabbak közül, mellyeket valaha thronról hallottunk. A' szokottnál is nagyobb tartózkodás tűnik ki belőle 's ez most! midőn egy általános követválasztás előtt méltán lehet a' ministerektől önmagok miatt is várni, hogy az ország iránt nagyobb bizodalmat mutassanak! — *Morning Chronicle*: A' parliament october 16kaig (nem 7-kéig) halasztatott el, 's hihetőleg még e' határnap előtt el fog oszlattatni. Bucsut veszünk tehát a' parliamenttól, melly talán a' legfontosabb, történetünkben. A' ministerium iránt melly a' reform nagy munkáját végrehajtá, nagy és örök hálavai tartozik az ország. Van, van ugyan e' munkának is még hijánya, balsága; de rosszul illenek hozzánk savanyu censorsképpel csupán a' hijányt 's balságot látnunk. Mutassuk meg okos használatá által, hogy a' nagy rendszabásra méltók valánk. Egy helye a' királyi beszédnek különféleképp fog magyaráztatni. Ez az, hol a' rend- és törvénytelen lépések megszüntetésökről vagyonszó; a' rendetlenség igen tágas szó, reménylünk, hogy rendszerességet nem fognak illegálitással eszközteni akarni 's a' t. —

Lord Durhamtól hivatalos levelek érkeztek aug. 14dikén gróf Greyhez 's lord Palmerstonhoz. A' londoni újságok teljeseke azon tisztelkedések leírásával, mellyekkel a' nevezett nagykövetet orosz császár Ó Felsége Kronstadthban 's Péterváron és ismét Peterhofban fogadá. —

A' *Globe* szerint Tortolában (nyugotindiai angol sziget, 11,000 lakos) egy messze elágzott nezer összeesküvés födőztetett föl, mellynek meggátlására az egész szigeti fegyveres nép és katonaság éjjel nappal talpon áll.

lott, annál is inkább, hogy több ízben tételt próba a főváros felgyújtására.

Washingtoni hírek szerint a senatus jul. 23kán zárt ajtóknál Maine egyesületi státus határai felett tanakodott. A végzés az volt, hogy a praesidensnek ajánlatott: ne fogadja el a hollandi királynak ez ügyben hozott ítéletét, hanem újabb alkudozások útján más bírót ügyekezzen kijelentetni. Az éjszakamerikai ujságok csudálkoznak, hogy dr. Howe, ki egyedül az európai vak-ápoló intézetekkel ismérékedés végett küldetett ki, itt politikai tárgyakba elegyedik, holott illyes miről az őt ajánlottak legkevésbet sem tudtak, se nem gyanítottak.

A német ügy okozta tűz és láz journalinkban valamennyire szünni kezd — így ír a Globe-nak egyik levelezője, 's figyelmet érdemel a dologban az, hogy míg ama híres nevezetes szövetségi protocollum Anglia és Franciaországban illy zajt, illy bosszuzivart gerjeszt: ugyanaz egyszersmind azoktól, kiket legközelebb illet, igen nyugalmasan fogadtatik. Legalább mind az, a mit eddig ennek ellenkezőjéről hallottunk, egykét kérelemből (petitio) áll, melly nyilván csak azon politikai íróktól, 's más olyan személyektől doboltatott össze, kik a sajtó megszoríttatása által egyenesen vagyonuk 's keresetökben vallanak kárt. A különbözés igaz oka azonban az, hogy a németországi középrend az angol és kivált a franciaországitól felette különbözik; azok t. i. kézi munkáikkal 's mindennapi kenyér-beszerzéssel foglalkozkodván, keveset gondolnak 's gondolhatnak bármimemű elvont politikai kérdés feszegetésével, 's ennél fogvást nehezebb is őket eszelekvésre bírni; noha egyszer felgerjedett tüzők nem jobad el ismét olly hirtelen, mint a nálok sokkal ingerlékenyebb szomszéd honfiaké.

FRANCZIAORSZÁG.

A Courrier Français szerint Dupin ur ujjolag megnyeré a király kegyét; Ó Felsege t. i. nem láthatá megindulás nélkül azon örömet, mellyet D. ur a királyi hölgy menyekzője alkalmakor Compiègneben kimutatótt. A Gazette szintillyen értelemben van és

szerinte az is elvégeztetett Compiègneben, hogy a kamarák oct. 1sójére hivassanak össze, a ministeriumi változások pedig még sept. előtt történjenek meg. Aug. 14ikén különféle társítások valának szóban, de minden fontosb alap nélkül; némellyek szerint Dupin és Soult Urak megegyeztek, mások szerint ez lemond, amaz belép. (Tehát Dupin mind a két esetben).

Hg. Talleyrand jobban lett. Csekély baját egy feldülése okozá, melly rajta párisi utjában történt. Maga a hg csak igen gyöngyűtődést kapott, ellenben a vele utazott Poniatowsky hgné (testvére a híres, szerencsétlen Poniatowskinak) olly tetemes sérelmet kapott, hogy chez azonnal szélütés is járulván, felgyógyulásához nem volt remény.

Bonaparte József Éjszakamerikából Angliába, jelesül Liverpoolba várattott. — A ministerek távolléte alatt gyakran látták Guizot urat gróf Montalivet belső miniszterrel dolgozni; amaz mint mondják bizonyos alkudozásokra van a Németek ügyében megbizva. — Gróf d'Argout kiadá parancsolatban, hogy mind azon juniusi sebhedtek 's foglyok, kik most a kórházakban vannak, ha pörbe idéztetésök a főügyvéd által még nincs különösen kimondva, felgyógyulások után bocsáttassanak szabadon. Ez e az egész amnestia, kérdi a Temps, mellyet előbb a juliusi ünnepekre 's most a menyekző örömnapijaira ígérték? — Csaknem valamennyi párisi ujság közöl egy cikkelyt, mellyben egy új német szövetség ajánltatik, Ausztriát, Poroszországot, Hannoverát 's Hollandiát kirekesztve, a másod rangú német statuskáknak pedig frigy (alliance) Angliával 's Franciaországgal. E cikkelyt a híres Bignon, követkamarai tag 's diplomata írta, ki, ha Dupin ur nyerendi el a főministerséget, idővel kübministerségre juthat. Ugyancsak Parisból írja egy levelezője az augsburgi ujságnak, hogy Talleyrand csak színlett beteg volt, mivel az udvar eddigi politikája nincs inye szerint 's azért örömet fel is hagyott volna szolgálataival; de a király azon ígéretére, hogy a ministerium módosíttatni fog, csakhamar ismét felgyógyult 's hihetőleg rövid időn elutazik Lon-

donba, holott ideigleni nevendéke 's barátja, vagy mint némelyek állítják, fija, Durand de Mareuil ur, dolgozott helyette. Ugyan ő az utóbbi napokban gyakran szólalkozott bassanoival hgy ural (Marettel), ki mint exnapoleonista az udvarnál is kedves, 's talán szinte külministerségre vágyó. Azt beszélik, rövid időre alkudozások fognak történni a' király egyik leányának bizonyos német herceghez adatása iránt, még pedig Talleyrand tanácsára, ki Ausztriától el akarja tanulni 's tanulatni a' bella gerant alii t s a' t. A' király általában jó férjeknek hiszi a' Németeket 's a' t.—

A' National szerkesztetője Paulin ur följebbvitelét a' szentezen nevű törvényszék fenytő osztálya visszaveté 's amaz ennel fogvást a' National maj. 31iki és jun. 6iki czikkelyei végett assisek elébe fog állítatni.

A' marseillei ujság (Semaphore) szerint az aixi statusüggyvéd cassatio-kérelmet nyujta be ugyancsak az aixi vádkamarának azon végzete ellen, melly által az St. Priest, Bourmont, Sala, ifj. Kergorlay, Lebesch Mathilde, Ferrari, Zabra urakat és kisasszonyt (mint tudjuk a' Berryi hgné partra szállítása körül munkásokat) szabadon bocsátatja. A' parisi ellenféli ujságok itt azon megjegyzést teszik, hogy ezen kegyelmes bírák még majd mind X. Károly idejéből valók 's ugyanazok, kik ezen volt-felséghez a' juliusi ordonnanceok kibocsátatása után hódoló 's örvendőző felírást küldének.

A' France Nouvelle bizonyosnak mondja aug. 17ikén, hogy a' hollandi király a' conferentia által tett legujabb, kikötő alkupontokat elfogadta. Az egyetlen még kétséges czikkely olly csekély fontosságú a' külföldi hatalmakra nézve, hogy bármiképen igazítják is azt Hollandia és Belgium egymás között el, abból legkisebb ok sem eredhet háborúra. Az ujság nem nevezi meg miből áll ezen pont, sem a' Belgium elfogadását vagy vonakodását nem említi; pedig a' brüsseli újabb levelek is Vandeweyer ur londoni utjának csak azon okát adják, hogy az ottani udvarnak a' kir. egybekelés híret hivatalosan megvigye. —

Lord Durham szives és pompás fogadtatásáról Pétervárában a' Temps azon megjegy-

zést teszi, hogy az elég bizonyosság arra, milly fontosnak tartja az orosz czár az angol kereskedést Oroszországra nézve. De, úgy mond a' Temps, Anglia inkább eladni mint eljándékozni szokta barátságát, 's így ha Oroszország ezt vadássza, viszonti barátságának nyomosb jeleit kellene a' pusztá nyájaskodásnál adnia, miut például távolabb maradni egy kicsinyt Kelet-indiától, ne olly messze nyulogani a' feketetenger felé, épületfáit másra 's nem hadihajókra fordítani, 's a' manchesteri és birminghami gyárművekre szabott vámot lejjebb szállítani 's m. ef. Csak illy kedvezések által reményelhetné Oroszország, hogy Angliát a' franczia frigyától 's barátságtól elszakassza.

NÉMETORSZÁG.

Freiburg (Baden) aug. 13ikán: Naponként küldetnek a' községek, kerületek 's más egyesületek által protestatiók a' nagyherceghez a' legujabb szövetségi végzetek végrehajtása ellen, mennyiben t. i. azoknak tartalmok a' fenálló constitutio betüje - és szellemével ellenkeznek; de a' most mindenütt visszakerült censorok (könyvvizsgálók — mert könyvbíró egészen más) nem engedik ezen felírások 's protestatiókat a' belföldi ujságlevelekbe iktattatni. Néhány nappal ezelőtt az itt (Freiburgban) és környékünkben lakozó rendgyűlési követek egybe jöttek szintillyen felírás készítése végett. Mannheimból hasonló tudósítások jönnek, 's Baden műveltebb polgári általában erős bizodalommal vannak a' legközelebbi rendgyűléshez 's attól a' tárgy fontosságához illő nemes nyilatkozást 's viseletet várnak.

A' szászkiráltság rendek jövő november elején fognak összegyűlni; a' választásokat siettető kerülőlevélben így szól eziránt a' belminister: Valóban igen kívánatos e' jelen körülményekben, hogy a' szászkiráltság új rendek választása 's törvényes alkotása minél előbb történjek meg, 's én kérem . . . Uraságot, siettesse a' mennyire lehet az ügyelése alá bizott választásokat 's minden esetre úgy igyekezzék, hogy ezek legfőlebb sber végeig megtörténjenek, hogy így az év utolsó havaiban a' legelső szász or-

szágyulást, [melly constitution 's uj képviseleti rendszeren alapul, egybegyűjteni, megnyitni, 's ez által egy igen érezhető szükségnek 's az egész ország köz, sürgető kívánatinak megfelelni lehessen.“ — A' braunschweigi országgyűlés e' folyó augustus 27-dikére vala összehiva; egyszersmind kinyomtatott az ottani polgár-órséget illető új rendelet, mellynél fogvást minden braunschweigi lakos (20tól 50 eszt. korig) tartozik polgári szolgálatot tenni, hacsak az alól különös körülmények nem oldják fel. Más kisebb német státusokban hasonlókép hirdettek rendgyűléseket.

ÉJSZAKAMERIKA.

New-Yorkban mint irtuk igen élénk benyomást tón a' bank patense megújztatását sürgető bill megbukta. Hosszu és forró viták után a' bill mind a' két házon keresztül ment 's a' praesidens (general Jackson) vetoján szenvedett hajótörést. Így ez magát a' törvényhozó testtel homlokegyenes ellenzékbe teszi 's a' legközelebb praesidens-választás alkalmakor ki fog tetszeni: mellette áll e' nemzeti többség vagy ellene? Az okok, melyeket a' senatushoz intézett küldeményében e' tárgy iránt a' praesidens felhozott, ezek: a' patenst megújítani most, ugy mond, szükségtelen, mivel az még negyedfél esztendőig lesz erőben; de, másodsor, a' bank részvényeinek igen tetemes része külföldiek kezében van, 's azok ennél fogva háboru esetén az országnak nagy kárt okozhatnak. Mind e' mellett igen hihető, hogy general Jackson e' rendszabással (a' vetoval t. i.) azon sok magányos (privát) bankírnak akar kedvezni, kik a' bankkegyesület ellenségei 's azok szavazását akarja jövő praesidens-választásnál magához hódítani. (Tudjuk hogy Clay-ben hatalmas vetélkedőre talált a' general —). Az egyesült státusok bankja ezelőtt mintegy 16 évvel kapta patensét husz esztendőre. Tőkepenze 1831 aug. 1sójén 32,250,000 dollarból állott. A' kormánynak ebben hét millionyi részvénye van (tehát az egésznek egy ötöde), de még több, u. m. 7,915,900 dollar külföldieké (többnyire Angoloké) 446 részvényben; a' részvény birtokosok száma mind-

össze 4144. A' részvények (actiák) értéke al pari, azaz egyenlő a' tőkével az évi kamat, sőt nagyobb. A' bank ügyeit mindeddig igen jól vitték 's nem kevés haszonnal az országra nézve, mivel a' pénz dolga általok egyenlőséget 's állapotást nyert. A' banknak 25 fiók (filial) bankja van; első patenseért 1½ millio dollart fizete. — A' praesidens vetojára a' részvények becse New-Yorkban 117-ről 10 pCenttel alább szállott, Londonban 26 font sterling 's 10 shillingről 24 fontra és 10 shillingre. A' bank természetszerint kénytelen lesz most igen nagy mennyiségű papíros-pénzt beváltani, mi által az egyesült státusokbeli kereskedőség károsulni fog.

Mississippi vidékeiről szomorú hírek érkeztek New-Yorkba. A' nép, zaklatottan az Indusoktól, kik mindent ölnek, nyúznak, a' mi kezökbe kerül, jobbadán az erősegekbe vonult 's nem képes visszaüzni az ellenséget, nem hagyhatván háznépít védtelen. Irtuk, hogy segéd-katonaság küldetett hozzájuk. — Canadában a' cholera folyvást terjedezett (Julius 17dikeig), de Quebecben és Montrealban szünt. Mexicoból azon hirt adja a' Philadelphia-Gazette, hogy general Santana megkínálta volna general Pedrazzát Mexico praesidensséggével, melyre őt Santana fogná a' fővárosba kísérni. —

New-Yorki levelek szerint (Jul. 17dikéről) a' cholera e' tömött városban hatalmasan pusztít; egy hét alatt 510 személy lett áldozatja, 80,000-en pedig a' várost elhagyák. A' kereskedés egészen megcsökkent.

Mexicoi legujabb, hivatalos tudósítások szerint a' ministerek lemondottak, de követők még nem nevezettek ki. Ezen lemondás, mint hitték, Santana pártjából sokat el fog hódítani. Általában ezen pártvezér igen lassan 's csak nehezen nyomult elő; az előbbi eziránti tudósítások részrehajlók voltak. —

GÖRÖGORSZÁG.

A' „Touloni Aviso“ következő levélkivonatát közöl Navarinból Jul. 6ikáról: „Jun. 24ikén Naupliában egy kávéházban czivakodás támadt; egy Görög pisztolyt ránta öve mellől 's vele egy francia katonát megsebesített; ez a' két nemzet' sergei közt, kik hon-

feleiket védeni elősiettek, egy kis rövid de heves csatajra nyújtott alkalmat. Hét Görög megöletett 's többen sebet kaptak; a' Francziák részéről négy volt a' megsebesült. Erre parancs jöve, hogy minden görög katona városba léptekor a' kapumelletti őrhelyen tenné fegyverét, 's imigy jövendőre minden történhető véres jelenetek gátoltassanak meg. E' bátorságosítás mindazáltal a' város kapujin túl nem terjed, 's ennél fogva nem tanácsolos, a' kapukat őrkíséret nélkül elhagyni."

PORTUGÁLIA.

A' lissaboni ujság (jul. 31ikéről) egy későbbi bővebb tudósítását közli general Santa-Martának a' jul. 22 és 23iki csatáról, mellynek végén azt állítja a' derék general: hogy ő csak 55 holtat 's 217 sebhedtét számlál, az ellenségnek pedig legalább 600 (hat száz) embert kellett vesztenie, a' szökötteket ide nem értvén. E' tudósításnál fogvást a' király (don Miguel) több jutalmat osztatott ki a' seregnek 's 16 tisztet előléptetett, egyszersmind decretumot bocsáta közre, mellyben minden közlegény- és altisztnek (egész az őrmesterig) ki a' rebellesektől altszökik, tökéletes bocsánat (amnestia) ígértetik.

Don Pedro seregehez szegődött francia tisztektől, néhány levelet vettünk, mond a' Courrier fr., ezen levelek megerősítik az ujsági híreket a' jul. 23iki ütközetről, 's némely különös körülményeket említnek, mellyek a' szabadságért vivó sereg hirdeményeiben nincsenek; a' Francziák es Angolok részvéte e' csatában csak futólag érintetik, azonban meg kell jegyezni, hogy mind katonáji, mind tiszteit e' két nemzetnek olly tüzzel rohantak az ellenségre, mellyet csodálhatni, de egyszersmind olly egyenlő érzettel is, melly valóban bámulást gerjeszte. Főlséges vala látni az olly sokáig ellenségképen egymás ellen állott veres (angol), és kék (francia) katonai öltözetűt egyetértőleg, mint harczott ugyanazon egy zászló alatt, 's mint valának egymásnak kölcsönös segedelmeül. Ha egy Angol megsebesített, a' Francziák ápolására siettek, 's ugyanazon szorgalommal fáradozott az Angol a' sebhedt Francia körül. Azok kik jul. 18ik és 23ikán harcztak, különös dicsérettel em-

lítik Hodges ezredes bajnokságát 's bátorságát. Shaw és Statan kapitányok is kitüntették hidegvérűségök 's ijedhetlenségöket. Az ifju Lasteyrie megmutatá, hogy ő Lafayette general érdemes unokája, 's Gillet Szaniszló hadnagy úgy viselé magát mint egy juliusi hős, 's pattantyúsa a' párisi nemzeti őrségnek. Igen dicsérik Super orvosnak is önfeláldoztát, ki már a' parisi három napon kitünteté magát, 's kit itten a' legnagyobb tübben, orvosi segedelmet nyujtva, leheté látni. A' francziaosztályból 25 kapott sebet, 's 15 vitéz-halállal hunyt el. Jul. 29ikén a' Francziák Oportóban gyászmisét mondattak honfiaikért, kik ezelőtt hét évvel (jul. revolut. 1830) a' szabadság áldozati lettek. — A' Courrier végest e' közleményéhez függeszti Pedronak egy határozatát is, mellyből úgy mond kitetszhetik: milly különbözőleg viseli magát a' jelenleg Portugália birodalmáért versengő két testvér, ennek némely pontjai ezek: a' polgárok és katonák közt semmi sértő, 's valamely pártra emlékeztető bántalom ne legyen; mert ezentul minden Portugált csak úgy tekinthetni 's nevezhetni, mint ugyanazon egy hazának fiát; kötelessége lévén a' hadiseregnek jó példát mutatni a' személy és birtok sértetlensége iránt, tilalmas a' vitézeknek akármilly osztálybeli polgárt személyében vagy birtokában megsérteni; a' katonai tisztviselők ezen tilalom szoros megtartására feleletti teher alatt ügyelni kötelesek; a' seregek elkerülhetlen szükségire minden polgár tartozik fizetni, 's mindegyik vagyonához mérsékelve a' közterhet viselni 's a' t.

ELEGY HIREK.

Az ostindiai kormányzó előterjesztésére: milly apadhatlan haszon forrás nyílnék az ottani folyókon, különösen a' Gangesen hajóhatásból, az angol kormány 4 gőzhajót készített vasból; az egyik épen elkészült 's azonnal küldetik rendeltetésire, hossza 125 lábnyi, a' vas tömötsége egy negyed hüvelyknyi vastagságtól nyíra tetemesül, 's még is az egész hajó legterlesebben is csak 2 lábnyira merül a' vízbe, sebessége pedig egy óra alatt 6—7 mérföldnyi.

Mint Karlsbadból aug. 5ikéről írják, o-

szágyűlést, [melly constitution 's új képviseleti rendszeren alapul, egybegyűjteni, megnyitni, 's ez által egy igen érezhető szükségnek 's az egész ország köz, sürgető kívánatinak megfelelni lehessen.“ — A' braunschweigi országgyűlés e' folyó augustus 27-dikére vala összehiva; egyszersmind kinyomtatott az ottani polgár-órséget illető új rendelet, mellynél fogvást minden braunschweigi lakos (20tól 50 eszt. korig) tartozik polgári szolgálatot tenni, hacsak az alól különös körülmények nem oldják fel. Más kisebb német statusokban hasonlókép hirdettek rendgyűléseket.

ÉJSZAKAMERIKA.

New-Yorkban mint irtuk igen élénk benyomást tón a' bank patense megújítását sürgető bill megbukta. Hosszu és forró vitások után a' bill mind a' két házon keresztül ment 's a' praesidens (general Jackson) vetoján szenvedett hajótörést. Így ez magát a' törvényhozó testtel homlokegyenes ellenzékbe teszi 's a' legközelebb praesidens-választás alkalmakor ki fog tetszeni: mellette áll e' a' nemzeti többség vagy ellene? Az okok, melyeket a' senatushoz intézett küldeményében e' tárgy iránt a' praesidens felhozott, ezek: a' patenst megújítani most, úgy mond, szükségtelen, mivel az még negyedfél esztendőig lesz erőben; de, másodsor, a' bank részvényeinek igen tetemes része külföldiek kezében van, 's azok ennél fogva háboru esetén az országnak nagy kárt okozhatnak. Mind e' mellett igen lihető, hogy general Jackson e' rendszabással (a' vetoval t. i.) azon sok magányos (privát) bankírnak akar kedvezni, kik a' bankegyesület ellenségei 's azok szavazását akarja jövő praesidens-választásnál magához hódítani. (Tudjuk hogy Clay-ben hatalmas vetélkedőre talált a' general —). Az egyesült statusok bankja ezelőtt mintegy 16 évvel kapta patensét husz esztendőre. Tőkepénze 1831 aug. Isójén 32,250,000 dollarból állott. A' kormánynak ebben hét millionyi részvénye van (tehát az egésznek egy ötöde), de még több, u. m. 7,915,900 dollar külföldieké (többnyire Angoloké) 446 részvényben; a' részvény birtokosok száma mind-

össze 4141. A' részvények (actiák) értéke al pari, azaz egyenlő a' tőkével az évi kamat, sőt nagyobb. A' bank ügyeit mindeddig igen jól vitték 's nem kevés haszonnal az országra nézve, mivel a' pénz dolga általok egyenlőséget 's állapotást nyert. A' banknak 25 fiók (filial) bankja van; első patenseért 1½ millio dollart fizete. — A' praesidens vetojára a' részvények becse New-Yorkban 117-ről 10 pCenttel alább szállott, Londonban 26 font sterling 's 10 shillingről 24 fontra és 10 shillingre. A' bank természetszerint kénytelen lesz most igen nagy mennyiségű papiros-pénzt beváltani, mi által az egyesült statusokbeli kereskedőség károsulni fog.

Mississippi vidékeiről szomorú hírek érkeztek New-Yorkba. A' nép, zaklatottan az Indusoktól, kik mindent ölnek, nyúznak, a' mi kezökbe kerül, jobbadán az erősegekbe vonult 's nem képes visszaúzni az ellenséget, nem hagyhatván háznépít védtelen. Irtuk, hogy segéd-katonaság küldetett hozzájuk. — Canadában a' cholera folyvást terjedezett (Julius 17dikeig), de Quebecben és Montrealban szűnt. Mexicoból azon hirt adja a' Philadelphia-Gazette, hogy general Santana megkínálta volna general Pedrazzát Mexico praesidensségével, mellyre őt Santana fogná a' fővárosba kísérni. —

New-Yorki levelek szerint (jul. 17dikéről) a' cholera e' tömött városban hatalmasan pusztít; egy hét alatt 510 személy lett áldozatja, 80,000-en pedig a' várost elhagyák. A' kereskedés egészen megsekkent.

Mexicoi legujabb, hivatalos tudósítások szerint a' ministerek lemondottak, de követők még nem nevezettek ki. Ezen lemondás, mint hitték, Santana pártjából sokat el fog hódítani. Általában ezen pártvezér igen lassan 's csak nehezen nyomult elő; az előbbi eziránti tudósítások részrehajlók voltak. —

GÖRÖGORSZÁG.

A' „Touloni Aviso“ következő levélkivonatát közöl Navarinból jul. 6ikáról: „Jun. 24ikén Naupliában egy kávéházban czivakodás támadt; egy Görög pisztolyt ránta öve mellől 's vele egy francia katonát megsebesített; ez a' két nemzet' sergei közt, kik hon-

felciket védeni elősiettek, egy kis rövid de heves csatajra nyújtott alkalmat. Hét Görög megöletett 's többen sebet kaptak; a' Francziák részéről négy volt a' megsebesült. Erre parancs jöve, hogy minden görög katona városba léptekor a' kapumelletti órhelyen tenné fegyverét, 's imigy jövendőre minden történhető véres jelenetek gátoltassanak meg. E' bátorságosítás mindazáltal a' város kapuján túl nem terjed, 's ennél fogva nem tanácsos, a' kapukat ór-kiséret nélkül elhagyni."

PORTUGÁLIA.

A' lissaboni ujság (jul. 31ikéről) egy későbbi bővebb tudósítását közli general Santa-Martának a' jul. 22 és 23iki csatáról, mellynek végén azt állítja a' derék general: hogy ő csak 55 holtat 's 217 sebhedtet számlál, az ellenségnek pedig legalább 600 (hatszáz) embert kellett vesztenie, a' szökötteket ide nem értvén. E' tudósításnál fogvást a' király (don Miguel) több jutalmat osztatott ki a' seregnél 's 16 tisztet előléptetett, egyszersmind decretumot bocsáta közre, mellyben minden közlegény- és altisztnek (egész az őrmesterig) ki a' rebellesektől átszökik, tökéletes bocsánat (amnestia) ígértetik.

Don Pedro seregehez szegődött francia tisztektől, néhány levelet vettünk, mond a' Courrier fr., ezen levelek megerősítik az ujsági híreket a' jul. 23iki ütközetről, 's némelly különös körülményeket említnek, mellyek a' szabadságért vívó sereg hirdeményeiben nincsenek; a' Francziák es Angolok részvéte e' csatában csak futólag érintetik, azonban meg kell jegyezni, hogy mind katonáji, mind tiszteit e' két nemzetnek olly tűzzel rohantak az ellenségre, mellyet csodálhatni, de egyszersmind olly egyenlő érzettel is, melly valóban bámulást gerjeszte. Főlséges vala látni az olly sokáig ellenségképen egymás ellen állott veres (angol), és kek (francia) katonai öltözetűt egyetértőleg, mint harczolt ugyanazon egy zászló alatt, 's mint valának egymásnak kölcsönös segedelműl. Ha egy Angol megsebesített, a' Francziák ápolására siettek, 's ugyanazon szorgalommal fáradozott az Angol a' sebhedt Francia körül. Azok kik jul. 18ik és 23ikán harczoltak, különös dicsérettel em-

lítik Hodges ezredes bajnokságát 's bátorságát. Shaw és Statan kapitányok is kitüntették hidegvérőségök 's ijedhetlenségöket. Az ifju Lasteyprie megmutatá, hogy ő Lafayette general érdemes unokája, 's Gillet Szaniszló hadnagy úgy viselé magát mint egy juliusi hős, 's pattantyúsa a' párisi nemzeti őrségnek. Igen dicsérik Super orvosnak is önfeláldoztat, ki már a' parisi három napon kitünteté magát, 's kit itten a' legnagyobb tüzből, orvosi segedelmet nyujtva, lelete látni. A' franciaosztályból 25 kapott sebet, 's 15 vitéz-halállal hunyt el. Jul. 29ikén a' Francziák Oportóban gyászmisét mondattak honfiakért, kik ezelőtt hét évvel (jul. revolut. 1830) a' szabadság áldozati lettek. — A' Courrier végest e' közleményéhez függeszti Pedro-nak egy határozatát is, mellyből úgy mond kitetszhetik: milly különözleg viseli magát a' jelenleg Portugália birodalmáért versenygő két testvér, ennek némelly pontjai ezek: a' polgárok és katonák közt semmi sértő, 's valamelly pártra emlékeztető bántalom ne legyen; mert ezentul minden Portugált csak úgy tekinthetni 's nevezhetni, mint ugyanazon egy hazának fiát; kötelessége lévén a' hadiseregnek jó példát mutatni a' személy és birtok sértetlensége iránt, tilalmas a' vitézeknek akármilly osztálybeli polgárt személyében vagy birtokában megsérteni; a' katonai tisztviselők ezen tilalom szoros megtartására feleletti teher alatt ügyelni kötelesek; a' seregek elkerülhetlen szükségire minden polgár tartozik fizetni, 's mindegyik vagyonához mérsekelve a' közterhet viselni 's a' t.

ELEGY HIREK.

Az ostindiai kormányzó előterjesztésére: milly apadhatlan haszon forrás nyílnék az ottani folyókon, különösen a' Gangesen hajóhatásból, az angol kormány 4 gőzhajót készített vasból; az egyik épen elkészült 's azonnal küldetik rendeltetésire, hossza 125 lábnyi, a' vas tömörsége egy negyed hüvelyknyi vastagságtól 3/4nyira tetemesül, 's még is az egész hajó legterlesebben is csak 2 lábnyira merül a' vízbe, sebessége pedig egy óra alatt 6—7 mérföldnyi.

Mint Karlsbadból aug. 5ikéről írják, o-

da a' kelet 's nyugoti két kapun egyszerre két szerencsétlen bajnoka érkezett a' liberalis-musnak vendégül: Lafitte t. i. az egyik, másika Skrzynecki. A' lengyelvezér szálás termete 's komoly tekintete szokatlan érzést gerjeszte a' köz sétahelyen; Lafitte Mercur ismeretlenül jött, de egy hozzá érkezett kurir azonnal nyilvánossá tevő ottlétét.

Julius 23ikán midőn Sartorius admiral seregével a' lissaboni révpartot elzárná, üdvözölő lövéseit minden ottani hajó azonnal élénkül viszonyzá, a' városi népség egész nap csak erről beszélt, 's következtetve mintegy bizonyos jeléül tartá II. dona Maria győzelmének, látván a' nép nagy része buzgal-mát pártjára.

Egy jul. 23iki kir. rendelet szerint Spanyolországban ezennel mindennek, ki nem katoná, bajuszt hordani tilos, és pedig ha nemes 6 hónapi várfogság és 200 arany, ha nemtelen 6 hónapi gályarabsági büntetés alatt.

Mint hogy a' menekedett lengyelek hírének, köztök történt számos párviadal, 's más katonai berzengés 's kicsapongás követke-zésében, a' francia nép előtt süllyeszteni töre-kesznek néhány kancsalgó hírlapok, minde-nütt hol számosabban tartózkodik a' kibujdo-sott lengyelség, igazgató tanácsot választva kebléből egy ezredes 's két más főtisztből állót, közbenjáró organon (léte) v. eszköz gyanánt a' kormány 's menekedettségek között; különö-sen pedig a' gyakor párvijongás elhárítására mindenhol becsületbirákat, kiknek ítéletek vagy helybehagyások nélkül viadalra kelniök ezentul nem szabad. A' minap Danzigból ér-kezettek (1600zat) Bordeauxba szállítottak, hogy onnét a' többi tartózkodás-helyekre osz-tathassanak. A' most Németországból érkezők 's érkezendőknek Dijon jeleltetett lakásul; Bourgesben már 700zan vannak; hol a' lakó-sok, inkább mint egyébütt, tisztelő tekintet-tel viseltetnek irántok, ritka ünnep, ritka la-koma történik a' nélkül hogy közülök szá-

mosan hivatalosak ne lennének. A' tiszte káltal-jában hódíjak mérséklettségéről sehol sem pa-naszkodhatnak, mivel még az alhadnagy is 53 francot huz. Parisban Podczaszynsky szer-keztetése alatt hetenként egy időszakírás je-lenik meg lengyel nyelven, czélja: revolu-tiojokrul, bizonyos menekedettikről, 's egyéb nemzeti viszontagságikról általános vagy e-gyes töredékeket, 's adatokat (datumokat) gyűjteni.

Legujabb: Bonaparte József és kísérete aug. 16ikán Liverpoolba érkezett; innen néhány nap alatt Londonba készült, 's ott fogja majd elhatá-rozni, menjen e Olaszországba vagy ne? — A' bel-ga királyi pár aug. 19ikén délután tartá fényes bé-menetelét Brüsselbe. — Kormányzékai general Calde-ron 's a' fölkelteket vezető general Santana fegy-verszünést kötének, melly szerint amaz Jalapaba, ez Pusode Obejasba vonul vissza 's így neutralis birtok választandja őket el.

Aug. 18ikán Londonban azon hírt rebesgeték, hogy d. Miguel hajóserge Oporto előtt megjelent 's kikötőjét ostromolja. A' Morn. Her. 34,800ra teszi d. Miguel hadierőjét 's közülök 6 ezer lovas 12 ezredben, 19,200 gyalog 24 ezredben 9,600 fő vadász 12 ezredben. A' 31,800 közül tíz ezer örtá-nyákon fekszik, 's így 24,800 marad szabad rende-letre; a' stuttgardi újság szerint pedig azon hír szárnyal, hogy Zamora, Bragança, Mirandella, Al-meida, Viseu és Valença de Minho d. Maria részire hajlottak, a' pol. vétkesek szabadon eresztettek, 's mindenszerte örömmünnepeket tartottak. E' hír a' Traz-os - Montesi miguelisták bátorságát kevésse megcsökkenté 's mind ezen mind a' beirai tarto-mány egy része d. Miguel ellen nyilatkozott. Azon-ban ez rebesgetés inkább, 's ennélfogvaást valósu-lást vár. — Luxemburg miatt a' Conferentia és Né-metszövetség közt most igen gyakor 's élénk kö-zösökös divatoz. — A' belga Felsőgek aug. 25ikén 8 ezer kenyeret 's 8 ezer félfrankdarabot rendeltek a' szegények közt kiosztatni. — A' már jó idő óta halálra ítélt híres Carlista David el van fogva. — Görögországban a' zavargás mindegyre tart 's a' kiköltözés nőten nő 's egész háznépek vándorlanak ki a' jóniai szigetekbe. — Kalisch mellett nagy tá-borozás lesz. — A' varsói fellegvárnál naponként 5 ezer ember foglalatot 's e' munkára főképp a' né-hai lengyel sereg vitézei fordítottak. Dús aratást reméll a' Lengyel. —

A' gabonának pesti piaczi ára augustus 31dikén 1832.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	140	133 $\frac{1}{2}$	120	Zab	31 $\frac{1}{2}$	30 $\frac{2}{3}$	29 $\frac{2}{3}$
Kétszeres	96 $\frac{2}{3}$	93 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{2}{3}$	Köles	—	—	—
Rozs	56 $\frac{2}{3}$	53 $\frac{1}{2}$	50 $\frac{2}{3}$	Köles-kása	—	—	—
Árpa	48 $\frac{2}{3}$	46 $\frac{2}{3}$	—	Kukorica	66 $\frac{2}{3}$	63 $\frac{1}{2}$	56